

Nr 309.

Av herr Petrén m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående en tillfällig skatt i syfte att motverka vissa investeringar i varulager och inventarier (investeringsskatt).

I en den 19 sistlidne januari dagtecknad proposition, nr 33, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning angående en tillfällig skatt i syfte att motverka vissa investeringar i varulager och inventarier (investeringsskatt).

Enligt vad föredragande departementschefen framhåller vill man genom införande av ifrågavarande beskattning nå en begränsning av de självfinansierade investeringarna genom en indirekt begränsning av möjligheten till skattefria ned- och avskrivningar vid inkomsttaxeringen. Avsikten med beskattningen angives vara att »motverka, att spekulativ lagerökning och icke önskvärda investeringar i inventarier finansieras medelst vinstmedel». De under förslagens remissbehandling framförda farhågorna för att man därigenom även motverkar *önskvärda* investeringar anser departementschefen vara överdrivna, framför allt om man mildrar de retroaktiva verkningarna på sätt som skett i det senare av de inom finansdepartementet utarbetade förslagen samt lämnar möjlighet till dispens i vissa fall, »där en begränsning av gällande avskrivningsregler ter sig obillig».

De i propositionen föreslagna dispensmöjligheterna äro emellertid strängt begränsade. Sålunda stadgas i 11 § b) i förslaget såsom villkor för dispens, att lagerökning eller inventarieförvärv skall ha tillkommit på direkt föranstaltande av vederbörlig statlig myndighet. Såsom exempel på sådana fall, då dispens enligt nämnda stadgande bör meddelas, anföres, att lagerökning eller inventarieförvärv tillkommit genom direkt föranstaltande av nämnden för ekonomisk försvarsberedskap eller civilförsvarsstyrelsen, sistnämnda myndighet ifråga om materiel, utrustning och andra förnödenheter för verktygdets verksamhet. Däremot anser föredragande departementschefen utslutet att under dispensreglerna draga in samtliga de fall, då lagerökning eller nyanskaffning av inventarier kan anses mer eller mindre önskvärd ur beredskapssynpunkt.

Med hänsyn till angelägenheten av att antalet dispensansökningar begränsas synes det även enligt vår mening icke kunna undvikas, att dispensreglerna göras snävare än vad som ur sakliga synpunkter vore påkallat. Ur sistnämnda synpunkter borde självfallet all för vår beredskap önskvärd inventarieanskaffning och lagerökning frikallas från den ifrågavarande, i

investeringshämmande syfte föreslagna beskattningen. Även om man av praktiska skäl måste avstå från att i önskvärd omfattning tillgodose sakligt sett välmotiverade undantag från beskattningen, är det dock enligt vår mening en angelägenhet av utomordentlig vikt, att skadeverkningarna därav särskilt ur beredskapssynpunkt mildras i den mån så kan ske utan att dispensförfarandet blir alltför ohanterligt.

Ur beredskapssynpunkt kan bränslefrågan enligt vad erfarenheterna från senaste världskriget giva vid handen i viss mån anses intaga en särställning. Att under en avspärrningsperiod kunna tillgodose behovet av bränsle — särskilt kol och koks — är av utomordentlig betydelse för såväl folkförsörjningen som för vår industriella kapacitet på de flesta områden och därmed även för vår militära beredskap. Bränsletillgången inom landet är redan så otillfredsställande, att detta är ägnat föranleda allvarliga betänkligheter. I en sådan situation är det enligt vår mening angeläget, att alla möjligheter tillvaratagas, som kunna vara ägnade att förbättra situationen å bränsleområdet. I sådant syfte borde såväl större bränsleförbrukare som handeln på allt sätt stimuleras att på eget initiativ öka sina bränsleförråd samt förbrukarna att iakttaga sparsamhet därmed. Det torde icke vara uteslutet att en del företag med goda utländska förbindelser skulle äga möjlighet att själva få till stånd en ökad import av kol eller eldningsolja för tillgodoseende av sina behov. Vidare torde åtskilliga bränsleförbrukande företag trots rådande brist på arbetskraft hava viss möjlighet att anskaffa ved, träkol och torv för att därmed utdryga bränsleförrådet. Den i föreliggande proposition föreslagna lagstiftningen verkar emellertid starkt återhållande på intresset att utnyttja dylika möjligheter. En lagerökning, som uppkommit genom uppläggande av ett i högsta grad önskvärt beredskapslager av bränsle, föranleder under i författningsförslaget angivna förutsättningar skyldighet att erlägga investeringsskatt, därest åtgärden icke, vilket mera sällan torde vara fallet, tillkommit genom direkt föranstaltande av vederbörlig statlig myndighet. Om lagerökning, i vad den uppkommit genom ökning av bränsleförrådet, skulle inrymmas under dispenserreglerna, skulle detta däremot utan tvivel verka såsom en sporre till ökad anskaffning och sparsamhet med bränsle och därigenom kunna antagas underlätta lösningen av ett av våra för närvarande mest betydelsefulla och svårbemästrade problem. Det framstår utan tvivel såsom obilligt, att ett företag, som efter förmåga sökt medverka vid lösningen därav, av denna anledning skulle drabbas av en »begränsning av gällande avskrivningsregler». Den möjlighet, som förefinnes, att genom undanröjande av denna obillighet upphäva investeringsskattens skadeverkningar å detta betydelsefulla område och i stället giva denna en sådan utformning, att den stimulerar till positiva åtgärder från företagens sida, bör enligt vår mening tillvaratagas.

Såsom villkor för erhållande av dispens bör förutsättas, att ökningen av bränslelagret skall avse viss, icke alltför ringa kvantitet, så att svårigheter

vid tillämpningen undvikas och antalet dispensärenden begränsas. Såsom minimikvantitet skulle kunna angivas förslagsvis 50 ton stenkol eller den kvantitet annat bränsle, som i bränslevärde kan anses motsvara nämnda kvantitet stenkol. För att ytterligare underlätta tillämpningen av en sådan dispensregel synas i anvisningarna till 11 § böra angivas de kvantiteter av koks, briketter, eldningsolja, träkol och torv m. m., som vid tillämpning av samma dispensregel skola anses i bränslevärde motsvara 50 ton kol. Ett dylikt stadgande i anvisningarna bör erhålla karaktär av en bindande schablonmässig bestämmelse och kvantiteterna fastställas på grundval av en ungefärlig medeltalsberäkning, därvid svenska stenkol likställas med utländska.

Enligt inom statens bränslekommission använda beräkningsgrunder kan bränslevärdet av 1 ton utländska stenkol eller koks anses motsvara: 1,35 ton svenska stenkol, 1,176 ton antracitbriketter, 1,45 ton brunkolsbriketter, 0,67 ton eldningsolja, 54 hl träkol, 60 hl träkolsstybb, 6,5 kbm kastved, 6,67 kbm långved, 8,7 kbm ribb-, bak- och splitved, 10 kbm övriga vedbränslen, 2 ton torv och 1,54 ton torvbriketter.

Under förutsättning att den skattskyldige styrker, att i lagerökning ingår ökning av lager av bränsle med en kvantitet, som i bränslevärde motsvarar minst 50 ton stenkol, bör undantag från bestämmelserna i 4 § medgivas beträffande hela det belopp, varmed värdet av ökningen av lagret av bränsle ingår i det enligt 4 § fastställda beskattningsbara beloppet.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen för sin del måtte besluta,

att stadgandet i 11 § i det i proposition nr 33 framlagda förslaget till förordning angående en tillfällig skatt i syfte att motverka vissa investeringar i varulager och inventarier (investeringsskatt) skall erhålla följande ändrade lydelse:

Undantag må, helt eller delvis, medgivas

a) från — — (= propositionen) — — lågt;

b) från bestämmelserna i 4 §, såvitt angår hela den ökning, som må hava uppstått å lager av bränsle, dock under förutsättning, att lagerökningens bränslevärde icke understiger bränslevärdet av 50 ton stenkol;

c) från bestämmelserna i 4 och 5 §§ — — (= propositionen) — — myndighet;

d) från bestämmelserna i 5 §, därest — — (= propositionen) — — skattskyldige.

Frågor — — (= propositionen) — — förordnar.

(Se vidare anvisningarna.)

samt att till ovannämnda författningsrum skola fogas anvisningar av följande lydelse:

»Vid tillämpning av bestämmelsen i 11 § b) skall bräns-

levärdet av nedannämnda kvantiteter anses motsvara bränslevärdet av 50 ton stenkol: 50 ton koks, 60 ton antracitbriketter, 70 ton brunkolsbriketter, 35 ton eldningsolja, 270 hektoliter träkol eller träkolsstybb, 350 kubikmeter ved, 100 ton torv och 75 ton torvbriketter.

Stockholm den 20 februari 1951.

Folke Petré.

Harald Nordenson.

P. J. Näslund.

Johan Sunne.

R. Lundqvist.
